

degintų ankstyvojo geležies amžiaus kapų 1973 m. rado I. Jablonskis Mosėdžio pilkapyje (Skuodo r.) (*AETL 1972 ir 1973 metais*, V., 1974, p. 32–35).

Kapo aplinkoje ir likusiame tiriamo sklypo plote iškastuose 52 šurfluose archeologinių radinių ar kultūrinio sluoksnio pėdsakų nerasta.

Tyrimų duomenys leidžia daryti prielaidą, kad A. Kalugino žemės sklypo 64–1 V pakraštyje galėjo būti su Ėgliškių pilkapiu 4 susijusių pavienių degintinių ankstyvojo geležies amžiaus kapų, kurie sunaikinti žemės judinimo darbų metu.

ĖGLIŠKĖS (ANDULIAI) BURIAL GROUND

In the plot of A. Kaluginas located in the territory of the Ėgliškės (Anduliai) burial ground remains of the 5th – 1st century B.C. inhumation disturbed in plugging process were investigated (Fig. 47–48). They included tiny random fragments of burned bones, pieces of charcoal, several pieces of burned grain, rusticated (grainy) hand-made pottery shards, most of which belonged to a pot-shaped urn. The urn was 34 cm high and had 36 cm in diameter; it had slightly trimmed walls, undistinguishing arms and a low vertical neck.

KALNUVĖNŲ KAPINYNAS

Julius KANARSKAS

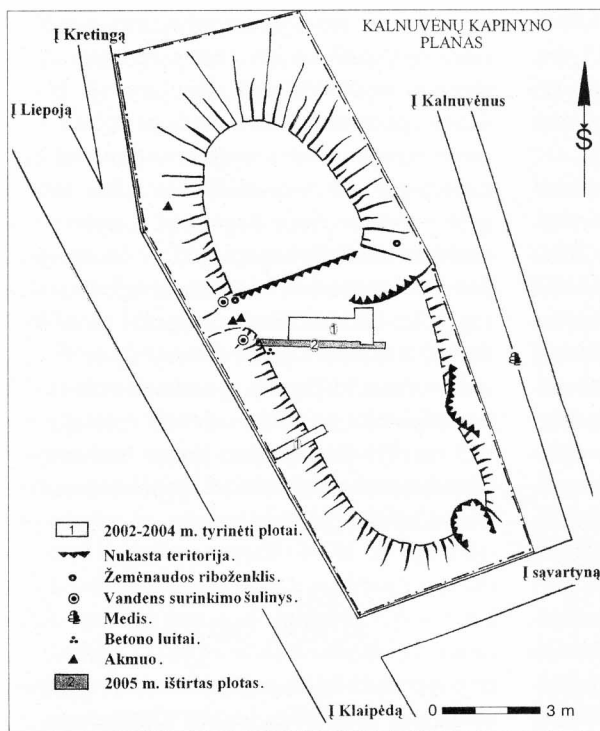
Kalnuvėnų kapinynas, esantis Kalnuvėnų kaime (Klaipėdos r., Sendvario sen.) išaiškintas 2001 m. žvalgant Klaipėdos–Liepojos magistralės trasą (*ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 245), o 2002 m. įregistruotas Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registro archeologinių vietų sąrašė (*A 1652*) (49 pav.). Jis smarkiai apardytas ir apnaikintas dirbant žemės darbus, kasant gruntą, tiesiant šalia kelių, ruošiant vietą degalinės statybai.

Nuo 2002 m. vyksta kapinyno tyrimai. Juos 2002 ir 2003 m. vykdė archeologė Rėda Nemickienė (*ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 103–105; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 128), o 2004 m. – Julius Kanarskas (*ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 105–107). Jų tikslas – patikrinti suardytoje kapinyno dalyje išlikusių kapų būklę, surinkti atsitiktinius radinius. 2002–2004 m. ištirtas 295 m² plotas, kuria-

me aptikta 17 griautinių IX–XI a. kapų ir 1 stulpavietė.

2005 m. kapinyno tyrimai buvo tęsiami daugiausia žemės judinimo darbų suardytoje dalyje. Tyrimų metu iškastos 4 perkasos (6–9), kuriose ištirtas 87,23 m² plotas (50 pav.). Nustatyta, kad tyrinėto ploto V dalyje kapai nukasti ruošiant vietą degalinei. Čia rastas tik vienas atsitiktinis radinys – žirgo dantis.

Centrinėje ir R tyrinėto ploto dalyse 9–62 cm gylyje aptikti 7 griautiniai kapai (18–24) ir 1 stulpavietė (2). Griaučiai sunykę, įkapių nedaug, kape 19 jų išvis nerasta. Mirusiųjų lytį ir padėtį kape galima nustatyti tik pagal išlikusias įkapes ir kapo įrengimą. Panašu, kad centrinėje kapinyno dalyje laidoti suaugusieji, o arčiau R pakraščio – vaikai. Kapuose 18 ir 21 rasta mergaitėms, kape 22 – paaugliui berniukui, kape 23 – vyrui, kape 24 – moteriai būdingų įkapių, o kapuose 19

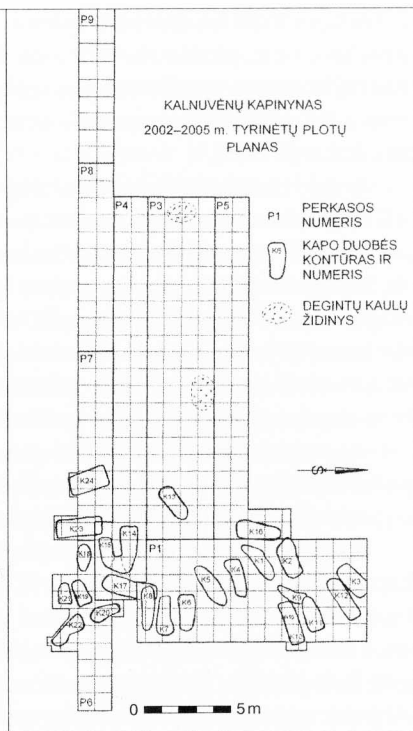
49 pav. Kalnūvēnų kapinyno planas.

J. Kanarsko brėž.

Fig. 49. Layout of the Kalnūvēnai burial ground.

ir 20 palaidotų vaikų lyties dėl duomenų trūkumo nustatyti nepavyko.

Vaikų kapų 18, 20, 22 kontūrai netaisyklingo ovalo pavidalo, siaurėjantys link kojūgalio, o kapų 19 ir 21 duobės primena netaisyklingos formos stačiakampį, kuris galvūgalio srityje nežymiai suapvalintas, o link kojūgalio siaurėja ir apvalėja. Suaugusiųjų kapų 23 ir 24 kontūrai beveik taisyklingo stačiakampio formos, nežymiai suapvalintais kampais. Duobės užpildytos tamsios spalvos žeme, maišyta su degėsiais ir nedideliais anglies gabaliukais, kurie lei-

50 pav. Kalnūvēnų kapinynas. 2002–2005 m.

tyrinėtų plotų planas. *J. Kanarsko brėž.*

Fig. 50. Kalnūvēnai burial ground, layout of the plots investigated in 2002–2005.

džia teigti, kad laidojimo metu buvo atliekamos apeigos su ugnimi. Vaikų kapai buvo 1,58–2,42 m ilgio, 63–92 cm pločio, suaugusiųjų kapai buvo 2,22–2,42 m ilgio, 0,8–1,04 m pločio. Moteris palaidota galva 174° į P (kapas 24), vyras – 345° į ŠV (kapas 23), berniukas – 322° į ŠV (kapas 22), mergaitės – 260° į PV (kapas 18), 90° į R (kapas 21). Kape 19 vaikas turėjo gulėti galva 70° į ŠR. Kaip gulėjo mirusysis kape 20, nustatyti nepavyko.

Berniuko kape 22 ir vyro kape 23 pastebėtos karstų žymės. Berniukas gulėjo apie

2,3 m ilgio ir 55 cm pločio, o vyras – 1,85 m ilgio ir 60 cm pločio skobtiniame karste. Karstų kontūrus žymėjo tamsios spalvos žemių juostelė, kurioje pastebėta sutręšusios medienos liekanų.

Įkapių rasta nedaug. Jos labai blogos būklės, smarkiai korodavusios, atsidūrusios arti žemės paviršiaus sparčiai nyksta. Geriau išliko du žalvariniai įvijiniai žiedai ir stiklo karoliai (kapai 18, 24), diržo kutas (kapas 23), botkotis (kapas 22). Kitos įkapės – geriamieji ragai su žalvariniais apkalais, įvijos, geležiniai peiliukai, lipdyta keramika – išliko nedidelių fragmentų pavidalu. Panašu, kad laidojimo apeigų metu dauguma įkapių būdavo sulaužomos, o į kapo duobę įmetama tik dalis jų nuolaužų.

Pačiame tyrinėto ploto R pakraštyje buvę kapai yra perkasti XIX a. antroje ar XX a. pirmoje pusėje. Čia per visą gylį tęsiasi permaišytos žemės sluoksnis, kuriame pastebėta anglių, rasta pavienių įkapių (gintaro karolis, žiedo įvija), netvarkingai išmėtytų žmogaus kaukų fragmentų, dalis kurių pažaliavę nuo sąlyčio su buvusiomis žalvarinėmis įkapėmis. Be to, maišytoje žemėje prie pat įžemio aptikta trejetas XIX–XX a. būdingų vinių.

Tyrinėta kapinyno dalis datuojama X–XI a.

Perkasoje 6 iširta stulpavietė 2. Ji aptikta po vaiko kapu 19, o tai leidžia manyti, kad buvusi iškasta prieš įrengiant čia kapą.

2005 m. tyrinėjimai patvirtino, kad Kalnūvėnų kapinynas (A 1652) smarkiai suardytas žemės judinimo darbų metu: jo R pakraštys perkastas XIX a. antroje – XX a. pirmoje pusėje ieškant senienų ir perartas dirbant žemę, o P dalis suniokota XX a. pabaigoje ruošiant vietą degalinės statybai. Šių darbų metu dalis kapų – ypač V ir centrinėje dalyse (buvusioje aukščiausioje kalvos vietoje), sunaikinta. Nustumdytame plote išlikę kapai atsidūrė prie pat žemės paviršiaus. Juose esančių įkapių nykimo procesas dėl molingo ir rūgštaus dirvožemio spartėja, todėl suardytoje kapinyno dalyje archeologinius tyrimus ne tik būtina tęsti, bet ir reikia padidinti jų apimtį.

KALNUVĖNAI BURIAL GROUND

At the Kalnūvėnai burial ground (Klaipėda district) an area of 87.23 m² was investigated (Fig. 49–50). 7 inhumations and 1 posthole were discovered. The individuals were buried in hollowed-out log coffins; during the burial fire rites were performed. It looks like most of the burial items were broken and only fragments were put into the grave-pit. The burials dated to the 10th – 11th century.

RUPUNIONIŲ KAPINYNAS

Antanas KAVALIAUSKAS

2005 m. balandžio–lapkričio mėnesiais (su pertraukomis) KPIP vykdė Rupunionių (Kauno r., Raudondvario sen.) plokštinio kapinyno, vadinamo Kapukalniu arba Sidabri-

niu kalnu, tyrinėjimus. Kapinynas yra 1,1 km į P nuo Kauno–Jurbarko plento sankirtos su keliu į Virbaliūnus, 450 m į PV nuo Kauno–Jurbarko plento ir 100 m į Š nuo Rupunionių